

Електронний журнал «Державне управління: удосконалення та розвиток» включено до переліку наукових фахових видань України з державного управління (Категорія «Б», Наказ Міністерства освіти і науки України № 1643 від 28.12.2019). Спеціальність – 281. Державне управління: удосконалення та розвиток. 2026. № 2. ISSN 2307-2156

Copyright © The Author(s). This is an open access article distributed under the terms of the Creative Commons Attribution License 4.0 (<https://creativecommons.org/licenses/by/4.0/>).

DOI: <http://doi.org/10.32702/2307-2156.2026.2.18>
УДК 351:330.341.2

Н. Л. Шпортюк,

к. держ.у пр, , доцент кафедри менеджменту і права,

Дніпровський державний аграрно-економічний університет

ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0003-1941-8522>

А. А. Крушельницький,

аспірант кафедри менеджменту, публічного управління та адміністрування,

Дніпровський державний аграрно-економічний університет

ORCID ID: <https://orcid.org/0009-0002-7000-9388>

С. Я. Довженко,

аспірант кафедри менеджменту, публічного управління та адміністрування,

Дніпровський державний аграрно-економічний університет

ORCID ID: <https://orcid.org/0009-0009-9284-4123>

**МЕТОДОЛОГІЯ СИСТЕМНОГО ДОСЛІДЖЕННЯ МОДЕРНІЗАЦІЇ
МЕХАНІЗМІВ ПУБЛІЧНОГО УПРАВЛІННЯ УКРАЇНИ В УМОВАХ
ВІДНОВЛЕННЯ ЕКОНОМІКИ НА ЗАСАДАХ ЦИРКУЛЯРНОСТІ**

N. Shportiuk,

*PhD in Public Administration, Associate Professor, Associate Professor of the
Department of Management and Law,
Dnipro State Agrarian and Economic University*

A. Krushelnytskyi,

*Postgraduate student of the Department of Management, Public Management and
Administration, Dnipro State Agrarian and Economic University*

S. Dovzhenko,

*Postgraduate student of the Department of Management, Public Management and
Administration, Dnipro State Agrarian and Economic University*

**METHODOLOGY OF SYSTEMIC RESEARCH INTO THE
MODERNIZATION OF PUBLIC GOVERNANCE MECHANISMS IN
UKRAINE UNDER ECONOMIC RECOVERY BASED ON CIRCULARITY**

У статті досліджено методологічні засади модернізації механізмів публічного управління України в умовах післявоєнного відновлення економіки на засадах циркулярності. Обґрунтовано доцільність застосування системного підходу як базової методологічної основи аналізу управлінських трансформацій, що дозволяє розглядати публічне управління як відкриту багаторівневу систему з ієрархічно впорядкованими рівнями змін. Визначено роль концепції циркулярної економіки як методологічного орієнтира модернізації управлінських механізмів, спрямованих на забезпечення ресурсної ефективності, екологічної відповідальності та довгострокової стійкості розвитку.

Запропоновано методологію системного дослідження модернізації механізмів публічного управління, яка поєднує філософський, загальнонауковий, спеціально-науковий та прикладний рівні аналізу. Сформовано ієрархію змін механізмів публічного управління в процесі відновлення економіки України та обґрунтовано її значення для підвищення

узгодженості управлінських рішень. Визначено методологічні імплікації для формування та реалізації державної політики відновлення, що створює наукове підґрунтя для переходу до системно-інтегрованої та циркулярно орієнтованої моделі публічного управління.

The article explores the methodological foundations of modernizing public governance mechanisms in Ukraine in the context of post-war economic recovery based on the principles of circularity. The relevance of the study is determined by the unprecedented scale of economic, infrastructural, and institutional challenges faced by Ukraine as a result of the war, which necessitate not only rapid reconstruction but also the formation of a qualitatively new model of public governance oriented toward long-term sustainability, resource efficiency, and systemic resilience. Under such conditions, traditional fragmented approaches to public policy analysis and governance reform prove insufficient, highlighting the need for a comprehensive methodological framework capable of capturing the complexity and multi-level nature of governance transformations.

The article substantiates the applicability of the systems approach as the core methodological basis for analyzing the modernization of public governance mechanisms. Public governance is conceptualized as an open, dynamic, and hierarchically structured system that interacts continuously with its external environment and responds to socio-economic, institutional, and environmental challenges. This approach enables the identification of interdependencies among different governance levels and mechanisms, as well as the analysis of transformation processes as an integrated whole rather than as isolated reform initiatives.

A key contribution of the study lies in conceptualizing the circular economy not merely as an economic development model but as a methodological framework for public governance modernization. Circularity is interpreted as a logic of governance decision-making that emphasizes closed resource loops, waste minimization, value retention, and long-term sustainability. The integration of

circular economy principles into public governance reshapes strategic planning, regulatory mechanisms, coordination processes, and performance evaluation criteria. In the context of Ukraine's economic recovery, circularity provides an opportunity to align reconstruction efforts with sustainable development objectives and European integration priorities.

The article proposes a comprehensive methodology for the systemic study of public governance modernization that integrates four interrelated levels of analysis: philosophical, general scientific, specialized scientific, and applied. At the philosophical level, the methodology is grounded in the principles of integrity, development, openness, and interdependence of system elements. The general scientific level relies on systems thinking to ensure a holistic analytical perspective. The specialized scientific level incorporates institutional, structural-functional, and process-based approaches from public governance theory. The applied level focuses on practical tools such as modeling, hierarchical structuring, and comparative analysis to adapt theoretical insights to the realities of Ukraine's governance system.

Within this methodological framework, the article develops a hierarchy of changes in public governance mechanisms during the economic recovery process. Four interrelated levels of transformation are identified: normative-institutional, organizational-managerial, procedural, and instrumental. The normative-institutional level establishes strategic priorities and legal frameworks embedding circular economy principles. The organizational-managerial level concerns the restructuring of governance bodies and coordination mechanisms across national, regional, and local levels. The procedural level focuses on transforming decision-making processes, strategic planning, and policy implementation mechanisms. The instrumental level involves the application of specific regulatory, financial, and partnership-based tools to support circular and sustainable recovery initiatives. The study emphasizes the non-linear and feedback-driven nature of interactions among these levels.

The methodological implications of the proposed framework for state recovery policy are also examined. The study argues that applying a systemic and circularity-oriented methodology facilitates the transition from fragmented, sector-based policy responses to an integrated model of public governance. This model enhances coordination among stakeholders, improves strategic coherence, and supports adaptive policy-making under conditions of uncertainty. Furthermore, it contributes to redefining the role of the state from a primarily regulatory actor to a coordinator of multi-sectoral recovery processes involving public authorities, businesses, civil society, and international partners.

The practical significance of the research lies in its potential application to the design and implementation of national and regional recovery strategies, the modernization of governance mechanisms, and the development of performance evaluation systems aligned with circular economy principles. The findings provide a conceptual and methodological foundation for further empirical research and policy experimentation in the field of public governance modernization in post-war Ukraine.

Ключові слова: *публічне управління, методологія дослідження, модернізація механізмів, відновлення економіки України, циркулярна економіка, системний підхід, аграрна економіка.*

Keywords: *public governance, research methodology, modernization of mechanisms, economic recovery of Ukraine, circular economy, systems approach, agricultural economy.*

Постановка проблеми у загальному вигляді та її зв'язок із важливими науковими чи практичними завданнями

Сучасний етап розвитку України характеризується глибокими соціально-економічними трансформаціями, зумовленими повномасштабною війною, руйнуванням виробничої та соціальної інфраструктури, зниженням економічної активності та загостренням структурних дисбалансів у системі

управління. У цих умовах відновлення економіки набуває не лише кількісного, а й якісного виміру, що вимагає переосмислення ролі держави та органів публічної влади у формуванні нової моделі розвитку. Відбудова України не може ґрунтуватися виключно на відтворенні довоєнних управлінських практик, оскільки вони значною мірою виявили свою обмеженість у забезпеченні стійкості, адаптивності та ефективного використання ресурсів [3].

Особливої актуальності набуває проблема модернізації механізмів публічного управління, здатних забезпечити інтеграцію інноваційних підходів до управління відновленням економіки, підвищити результативність управлінських рішень та узгодити економічні, соціальні й екологічні цілі розвитку. У цьому контексті концепція циркулярної економіки дедалі частіше розглядається не лише як альтернатива лінійній економічній моделі, а як комплексна основа для трансформації управлінських систем, орієнтованих на довгострокову стійкість, ресурсну ефективність та міжсекторну взаємодію [6].

Разом із тим, упровадження принципів циркулярності в систему публічного управління України стикається з низкою методологічних проблем. Існуючі наукові підходи здебільшого зосереджені на окремих аспектах економічної або екологічної політики, залишаючи поза увагою системний характер змін механізмів управління, їх ієрархічну структуру та взаємозалежність інституційних, організаційних і процесних трансформацій. Унаслідок цього виникає потреба у формуванні цілісної методології дослідження модернізації механізмів публічного управління, яка б відповідала умовам післявоєнного відновлення та враховувала принципи циркулярної економіки [6].

Аналіз останніх досліджень і публікацій

Аналіз наукових джерел свідчить, що проблематика публічного управління та його модернізації достатньо широко представлена у працях вітчизняних і зарубіжних учених. Водночас питання методології системного дослідження саме механізмів публічного управління в контексті економічного відновлення України на засадах циркулярності залишається недостатньо

розробленим. Більшість досліджень мають фрагментарний характер, не пропонують узгодженої методологічної рамки та не враховують специфіку післявоєнних трансформацій, що знижує їх прикладну цінність для формування державної політики відновлення.

У зв'язку з цим актуалізується необхідність розроблення методології системного дослідження модернізації механізмів публічного управління України, яка дозволила б комплексно оцінити характер і послідовність управлінських змін, визначити їх ієрархію та забезпечити наукове підґрунтя для прийняття стратегічних рішень у сфері відновлення економіки .

Формулювання цілей статті

Метою статті є обґрунтування та розроблення методології системного дослідження модернізації механізмів публічного управління України в умовах відновлення економіки у тому числі аграрної на засадах циркулярності.

Для досягнення поставленої мети у статті передбачається розв'язання таких наукових **завдань**: узагальнити теоретичні підходи до дослідження механізмів публічного управління та їх модернізації; обґрунтувати доцільність застосування принципів циркулярної економіки як методологічної основи управлінських трансформацій; визначити структуру та рівні методології системного дослідження модернізації механізмів публічного управління; сформулювати ієрархію змін механізмів публічного управління в процесі економічного відновлення України; окреслити можливості практичного застосування запропонованої методології у формуванні державної політики відновлення.

Об'єктом дослідження є система публічного управління України в умовах післявоєнного відновлення економіки.

Предметом дослідження є методологічні підходи, принципи та інструменти системного дослідження модернізації механізмів публічного управління України на засадах циркулярної економіки.

Методологічною основою дослідження слугують положення теорії публічного управління, системного аналізу, інституціональної економіки та

концепції циркулярної економіки. У процесі дослідження застосовуються загальнонаукові та спеціальні методи пізнання, зокрема аналіз і синтез, індукція та дедукція, структурно-функціональний та інституційний аналіз, системний підхід, моделювання та метод ієрархічного структурування управлінських змін. Застосування міждисциплінарного підходу дозволяє забезпечити комплексність дослідження та врахувати взаємозв'язок економічних, управлінських і соціальних процесів.

Наукова новизна статті полягає у формуванні комплексної методології системного дослідження модернізації механізмів публічного управління України в умовах відновлення економіки у тому числі аграрної, що ґрунтується на принципах циркулярної економіки та передбачає ієрархічне структурування управлінських змін. Запропонований підхід розширює методологічний інструментарій досліджень у сфері публічного управління та створює підґрунтя для подальших емпіричних досліджень.

Практичне значення одержаних результатів полягає у можливості використання запропонованої методології у процесі розроблення стратегій та програм післявоєнного відновлення України, удосконалення механізмів державного та муніципального управління, а також у науково-освітній діяльності під час підготовки фахівців у сфері публічного управління та адміністрування.

Виклад основного матеріалу

Розвиток теорії публічного управління на сучасному етапі відзначається посиленням уваги до проблем адаптивності управлінських систем в умовах криз, воєнних загроз та масштабних соціально-економічних трансформацій. Для України ці виклики мають системний характер, оскільки післявоєнне відновлення економіки відбувається одночасно з реформуванням інститутів публічної влади та інтеграцією європейських управлінських стандартів. У таких умовах публічне управління виступає не лише інструментом

стабілізації, а ключовим чинником формування довгострокової моделі розвитку держави [1].

У науковій літературі публічне управління розглядається як складна багаторівнева система, що поєднує інституційні, організаційні, нормативно-правові та процесні компоненти, функціонування яких спрямоване на досягнення суспільно значущих цілей. Механізми публічного управління при цьому трактуються як сукупність форм, методів і інструментів реалізації управлінського впливу, які забезпечують узгодження інтересів держави, бізнесу та громадянського суспільства). Умови післявоєнного відновлення актуалізують потребу не просто в удосконаленні таких механізмів, а в їх глибокій модернізації з урахуванням нових економічних, екологічних і соціальних пріоритетів [8].

Значний масив досліджень присвячений інституційним аспектам модернізації публічного управління. Інституційний підхід дозволяє оцінити ефективність формальних правил і неформальних практик, що визначають поведінку суб'єктів управління та результативність державної політики. У контексті України науковці наголошують на необхідності перегляду інституційної архітектури управління відновленням з метою підвищення її прозорості, підзвітності та здатності до координації між рівнями влади. Водночас інституційний підхід має обмежену пояснювальну здатність щодо динаміки управлінських змін у кризових умовах, що зумовлює потребу його поєднання з іншими методологічними підходами.

Структурно-функціональний підхід зосереджується на аналізі взаємозв'язків між елементами системи публічного управління та функціями, які вони виконують. Застосування цього підходу дозволяє виявити функціональні дисбаланси у системі управління відновленням економіки, зокрема дублювання повноважень, неузгодженість управлінських рішень та неефективність координаційних механізмів. Разом із тим, як зазначають дослідники, структурно-функціональний аналіз часто фіксує наявний стан

системи, не враховуючи її здатність до адаптації та трансформації в умовах невизначеності [7].

Процесний підхід, який розглядає публічне управління як послідовність управлінських дій і рішень, є важливим для аналізу реалізації програм відновлення та реформ. Він дозволяє оцінити ефективність управлінських процедур, механізмів прийняття рішень і взаємодії між суб'єктами публічної політики. Однак зосередженість на окремих управлінських процесах не забезпечує цілісного бачення системних змін, особливо в умовах, коли модернізація охоплює всі рівні публічного управління [9].

У цьому контексті системний підхід дедалі частіше визнається базовою методологічною основою дослідження модернізації механізмів публічного управління в умовах післявоєнного відновлення. Він передбачає розгляд публічного управління як відкритої динамічної системи, що взаємодіє з зовнішнім середовищем та реагує на соціально-економічні, політичні й екологічні виклики. Системний підхід дозволяє інтегрувати різні рівні аналізу та врахувати ієрархічний характер управлінських змін [7].

Особливого значення системний підхід набуває у поєднанні з концепцією сталого розвитку та циркулярної економіки, яка в останні роки активно інтегрується у політики Європейського Союзу та рекомендації для країн-кандидатів. Циркулярна економіка передбачає відмову від лінійної моделі «виробництво–споживання–відходи» на користь замкнених циклів використання ресурсів, що потребує відповідних змін у механізмах публічного управління. Для України це особливо актуально з огляду на масштабні руйнування інфраструктури та обмеженість ресурсів у процесі відновлення [5].

Інтеграція принципів циркулярності у систему публічного управління зумовлює необхідність перегляду критеріїв ефективності управлінських рішень, зміни логіки стратегічного планування та посилення міжсекторної взаємодії. Як зазначають сучасні дослідники, саме публічне управління відіграє ключову роль у формуванні сприятливого інституційного середовища

для циркулярних трансформацій, координації інтересів різних стейкхолдерів та забезпеченні довгострокової стійкості розвитку [6].

Таким чином, теоретико-методологічні засади дослідження модернізації механізмів публічного управління України в умовах відновлення економіки, у тому числі аграрної, мають ґрунтуватися на поєднанні системного підходу та принципів циркулярної економіки. Така методологічна інтеграція дозволяє подолати фрагментарність наявних досліджень, сформувати цілісне бачення ієрархії управлінських змін та створити наукове підґрунтя для подальших емпіричних і прикладних розробок у сфері публічного управління відновленням України [3].

Післявоєнне відновлення економіки України актуалізує потребу в переході від фрагментарних управлінських рішень до цілісної моделі публічного управління, здатної забезпечити довгострокову стійкість соціально-економічного розвитку. Масштаб руйнувань, обмеженість ресурсів і високий рівень невизначеності зумовлюють необхідність переосмислення традиційних підходів до державного регулювання та модернізації механізмів публічного управління. У цьому контексті концепція циркулярної економіки набуває значення не лише як економічна парадигма, а як методологічна основа формування нової логіки управлінських трансформацій [2].

Циркулярна економіка базується на принципах замкненості ресурсних потоків, повторного використання матеріалів, мінімізації втрат і відходів, а також збереження економічної цінності ресурсів упродовж усього життєвого циклу. На відміну від лінійної моделі розвитку, вона передбачає системне бачення процесів виробництва, споживання та відновлення, що є особливо актуальним для економік, які перебувають у фазі реконструкції. Для України циркулярність створює можливість поєднати завдання відбудови з формуванням більш ефективної, адаптивної та екологічно відповідальної моделі розвитку [6].

Методологічний потенціал концепції циркулярної економіки проявляється у її здатності трансформувати підходи до публічного управління.

У цьому вимірі циркулярна економіка розглядається як рамкова логіка формування та реалізації управлінських рішень, що визначає пріоритети стратегічного планування, регулювання та міжсекторної взаємодії. Саме публічне управління забезпечує створення інституційних умов для реалізації циркулярних принципів, координацію дій різних суб'єктів і узгодження економічних, соціальних та екологічних цілей розвитку [4].

Інтеграція принципів циркулярної економіки у систему публічного управління потребує відповідного методологічного підходу, який дозволяє врахувати багаторівневий характер управлінських трансформацій. Системний підхід у цьому контексті виступає базовою методологічною основою, що забезпечує розгляд публічного управління як відкритої динамічної системи з ієрархічно впорядкованими рівнями. Поєднання системного підходу з циркулярною логікою розвитку дозволяє сформуванню цілісного бачення модернізації механізмів публічного управління в умовах відновлення економіки [3].

У межах такої інтеграції циркулярна економіка наповнює управлінські механізми якісно новим змістом, орієнтованим на ресурсну ефективність, екологічну відповідальність і довгострокову стійкість. Водночас системний підхід забезпечує структурування управлінських змін, дозволяючи виокремити нормативно-інституційний, організаційно-управлінський, процесний та інструментальний рівні модернізації. Це створює передумови для узгодженого впровадження циркулярних принципів у практику публічного управління та підвищення результативності державної політики відновлення.

Рис. 1. Інтеграція системного підходу та принципів циркулярної економіки в модернізації механізмів публічного управління України

Джерело: авторська розробка.

На рисунку 1 подано концептуальну схему інтеграції системного підходу та принципів циркулярної економіки у методології модернізації механізмів публічного управління. Помаранчеві кола відображають ключові елементи циркулярної логіки розвитку - повторне використання ресурсів, мінімізацію втрат, відновлення та стійкість, які інтегруються у різні рівні системи публічного управління. Центральне положення публічного управління у схемі підкреслює його координаційну роль у забезпеченні узгодженості управлінських рішень у процесі післявоєнного відновлення.

Запропонована схема відображає методологічний підхід, відповідно до якого модернізація механізмів публічного управління розглядається як послідовний і взаємопов'язаний процес змін, зорієнтований на формування циркулярної моделі розвитку. Такий підхід дозволяє перейти від

фрагментарних управлінських рішень до цілісної системи управління відновленням економіки України. [4]

Таким чином, концепція циркулярної економіки у поєднанні із системним підходом формує методологічну основу модернізації публічного управління в умовах післявоєнного відновлення. Її застосування створює наукове підґрунтя для формування ієрархії управлінських змін та підвищення ефективності державної політики відновлення у довгостроковій перспективі [6].

Дослідження процесів модернізації механізмів публічного управління в умовах післявоєнного відновлення економіки України потребує застосування комплексної методології, здатної адекватно відобразити багатовимірність і динамічність управлінських трансформацій. Складність об'єкта дослідження, поєднання економічних, інституційних, соціальних та екологічних чинників, а також високий рівень невизначеності зумовлюють необхідність відмови від вузькофункціональних або одновимірних підходів на користь системного методологічного бачення [2].

Методологія системного дослідження модернізації механізмів публічного управління ґрунтується на розгляді публічного управління як відкритої, ієрархічно структурованої системи, що перебуває у постійній взаємодії з зовнішнім середовищем і реагує на виклики соціально-економічного розвитку. У цьому контексті модернізація механізмів публічного управління розглядається не як сукупність окремих реформаторських заходів, а як цілісний процес трансформації, що охоплює всі рівні управлінської системи та має чітко визначену логіку і послідовність [9].

Системний характер запропонованої методології передбачає виокремлення кількох взаємопов'язаних рівнів аналізу. Філософський рівень методології визначає загальні світоглядні орієнтири дослідження, зокрема принципи цілісності, розвитку, взаємозалежності елементів і відкритості системи публічного управління. Саме на цьому рівні закладається розуміння

відновлення економіки як довгострокового процесу трансформації, а не короткострокового етапу відбудови [1].

Загальнонауковий рівень методології базується на застосуванні системного підходу, що забезпечує інтеграцію різних аспектів дослідження в єдину аналітичну рамку. Системний підхід дозволяє виявити внутрішню структуру публічного управління, взаємозв'язки між його елементами та механізмами, а також простежити вплив зовнішніх факторів на процеси модернізації. У межах цього рівня важливу роль відіграють методи аналізу і синтезу, індукції та дедукції, які забезпечують узагальнення теоретичних положень і формування концептуальних висновків.

Спеціально-науковий рівень методології орієнтований на застосування інструментарію теорії публічного управління та адміністрування. Він передбачає використання інституційного, структурно-функціонального та процесного підходів для аналізу механізмів публічного управління в умовах відновлення економіки. Інституційний підхід дозволяє дослідити роль формальних і неформальних правил, організаційних структур і управлінських практик у забезпеченні модернізаційних змін. Структурно-функціональний підхід спрямований на аналіз відповідності функцій органів публічної влади завданням відновлення та сталого розвитку, тоді як процесний підхід дає змогу оцінити ефективність управлінських процедур і механізмів реалізації державної політики.

Особливе місце у методології системного дослідження посідає міждисциплінарний підхід, який дозволяє інтегрувати економічні, управлінські, соціальні та екологічні аспекти відновлення. Застосування міждисциплінарного підходу є принципово важливим у контексті циркулярної економіки, оскільки вона виходить за межі традиційних економічних моделей і потребує узгодження різних сфер суспільного розвитку. Це забезпечує комплексність дослідження та підвищує його прикладну значущість для формування державної політики [6].

Прикладний рівень методології спрямований на конкретизацію наукових положень і їх адаптацію до практичних умов публічного управління України. На цьому рівні застосовуються методи моделювання, порівняльного аналізу, ієрархічного структурування та узагальнення управлінського досвіду. Моделювання дозволяє відтворити логіку модернізації механізмів публічного управління та оцінити можливі наслідки управлінських рішень у процесі відновлення економіки. Метод ієрархічного структурування забезпечує впорядкування управлінських змін за рівнями та визначення їх послідовності.

Важливою складовою методології системного дослідження є врахування принципів циркулярної економіки як змістовного орієнтуру модернізації механізмів публічного управління. Ці принципи інтегруються у всі рівні методології, визначаючи логіку аналізу, критерії оцінювання та напрями управлінських трансформацій. У цьому контексті циркулярність виступає не окремим об'єктом дослідження, а методологічним фільтром, через який аналізуються управлінські рішення, інституційні зміни та політики відновлення.

Запропонована методологія системного дослідження дозволяє розглядати модернізацію механізмів публічного управління України як цілісний процес, що поєднує стратегічні цілі відновлення економіки з конкретними управлінськими інструментами їх реалізації. Вона забезпечує можливість виявлення ієрархії змін, оцінювання їх взаємозв'язку та визначення ключових точок управлінського впливу. Це створює наукове підґрунтя для формування узгодженої державної політики відновлення, орієнтованої на принципи циркулярної економіки та довгострокову стійкість розвитку.

Таким чином, методологія системного дослідження модернізації механізмів публічного управління, запропонована у цьому розділі, забезпечує цілісне бачення управлінських трансформацій у післявоєнний період і створює основу для подальшого аналізу ієрархії змін механізмів публічного управління України в умовах відновлення економіки.

Відновлення аграрної економіки України в післявоєнний період супроводжується глибокими трансформаціями системи публічного управління, які мають багаторівневий і взаємопов'язаний характер. Модернізація механізмів публічного управління в цих умовах не може здійснюватися фрагментарно або шляхом ізольованих реформ, оскільки ефективність управлінських змін визначається узгодженістю дій на різних рівнях управління та послідовністю їх реалізації. Саме тому важливого значення набуває формування ієрархії змін механізмів публічного управління, яка дозволяє впорядкувати трансформаційні процеси та забезпечити їх системний характер [2].

Ієрархія змін механізмів публічного управління відображає логіку переходу від стратегічних і нормативних рішень до практичної реалізації управлінських функцій і інструментів у процесі відновлення економіки. Вона ґрунтується на системному підході та враховує принципи циркулярної економіки як змістовний орієнтир управлінських трансформацій. Такий підхід дозволяє розглядати публічне управління як цілісну систему, у межах якої кожен рівень змін виконує специфічну функцію та водночас залежить від інших рівнів [3].

Перший рівень ієрархії становлять нормативно-інституційні зміни, які формують базові умови модернізації публічного управління. На цьому рівні визначаються стратегічні пріоритети відновлення економіки, закріплюються принципи циркулярності у нормативно-правових актах, стратегіях і програмних документах. Саме нормативно-інституційні зміни задають рамки для подальших управлінських трансформацій, забезпечують легітимність рішень і створюють інституційне середовище для впровадження нових управлінських підходів. У контексті післявоєнного відновлення цей рівень має вирішальне значення, оскільки без чітко визначених стратегічних орієнтирів та інституційної узгодженості модернізація механізмів публічного управління втрачає системність.

Другий рівень ієрархії охоплює організаційно-управлінські зміни, що стосуються структури органів публічної влади, розподілу повноважень і координації між різними рівнями управління. У процесі відновлення економіки особливої актуальності набуває питання вертикальної та горизонтальної взаємодії між центральними органами виконавчої влади, органами місцевого самоврядування, державними агентствами та іншими суб'єктами публічного управління. Організаційно-управлінські зміни мають забезпечити підвищення спроможності органів влади до реалізації політики відновлення, зменшення дублювання функцій і посилення міжвідомчої координації з урахуванням принципів циркулярної економіки [3].

Третій рівень ієрархії становлять процесні зміни, які відображають трансформацію управлінських процедур, механізмів прийняття рішень і реалізації державної політики. На цьому рівні модернізація механізмів публічного управління проявляється у зміні підходів до стратегічного планування, програмно-цільового управління, моніторингу та оцінювання результатів. Процесні зміни є ключовими для практичного впровадження принципів циркулярності, оскільки саме через управлінські процеси забезпечується інтеграція економічних, соціальних і екологічних цілей у конкретні програми та проєкти відновлення [4–6].

Четвертий рівень ієрархії охоплює інструментальні зміни, які пов'язані з використанням конкретних управлінських інструментів, методів і механізмів реалізації політики відновлення. До таких інструментів належать економічні стимули, регуляторні механізми, фінансові інструменти, інструменти партнерства та участі громадськості. У контексті циркулярної економіки інструментальні зміни спрямовані на заохочення ресурсоефективних практик, повторного використання матеріалів, розвитку замкнених виробничих циклів і залучення бізнесу та громадян до процесів відновлення.

Взаємозв'язок між зазначеними рівнями ієрархії змін має нелінійний характер. Зміни на нормативно-інституційному рівні створюють умови для організаційних трансформацій, які, у свою чергу, впливають на управлінські

процеси та інструменти реалізації політики. Водночас результати інструментальних і процесних змін можуть зумовлювати необхідність коригування нормативних рішень і організаційних структур. Така взаємодія підкреслює важливість системного підходу до модернізації механізмів публічного управління в умовах відновлення економіки України.

Ієрархія змін механізмів публічного управління на засадах циркулярності дозволяє забезпечити узгодженість управлінських рішень і підвищити ефективність державної політики відновлення. Вона створює можливість для поетапного впровадження управлінських трансформацій, врахування специфіки різних рівнів управління та адаптації до змін зовнішнього середовища. Такий підхід сприяє переходу від реактивних управлінських рішень до стратегічно орієнтованої моделі публічного управління, здатної забезпечити стійке відновлення економіки України.

Таким чином, формування ієрархії змін механізмів публічного управління є необхідною умовою успішної модернізації управлінської системи в післявоєнний період. Запропонований підхід дозволяє комплексно осмислити характер управлінських трансформацій, визначити їх послідовність і забезпечити інтеграцію принципів циркулярної економіки у практику публічного управління України.

Запропонована методологія системного дослідження модернізації механізмів публічного управління та визначена ієрархія управлінських змін мають безпосередні імплікації для формування і реалізації державної політики відновлення економіки України. У післявоєнний період державна політика постає не лише як сукупність програм і заходів відбудови, а як стратегічний інструмент довгострокової трансформації управлінської системи, орієнтованої на принципи циркулярної економіки та стійкого розвитку. Саме методологічна обґрунтованість управлінських рішень визначає їх здатність забезпечити узгодженість дій суб'єктів публічної влади та ефективне використання обмежених ресурсів [3].

Однією з ключових методологічних імплікацій є необхідність переходу від галузевого та фрагментарного підходу до формування державної політики до системно-інтегрованої моделі управління відновленням. Запропонована методологія дозволяє розглядати політику відновлення як цілісну систему взаємопов'язаних рішень, що охоплюють нормативно-інституційний, організаційний, процесний та інструментальний рівні. Такий підхід сприяє підвищенню узгодженості стратегічних документів, програм і проєктів відновлення, а також зменшує ризик дублювання функцій і неефективного використання ресурсів.

Важливою імплікацією є переосмислення ролі держави у процесі відновлення економіки. У межах запропонованої методології держава розглядається не лише як регулятор і розпорядник ресурсів, а як координатор складних міжсекторних процесів. Це передбачає посилення горизонтальної взаємодії між органами публічної влади, розвиток партнерства з бізнесом і громадянським суспільством, а також активне залучення міжнародних партнерів до реалізації політики відновлення. Така координаційна роль держави є критично важливою для впровадження принципів циркулярної економіки, які потребують узгоджених дій різних стейкхолдерів [3].

Методологія системного дослідження модернізації механізмів публічного управління також має імплікації для стратегічного планування державної політики. Застосування системного підходу та принципів циркулярності вимагає переходу до довгострокового стратегічного мислення, орієнтованого на стійкість і адаптивність. У цьому контексті стратегічні документи відновлення повинні враховувати не лише короткострокові цілі відбудови, а й довгострокові наслідки управлінських рішень для економіки, довкілля та соціальної сфери. Це сприяє формуванню політики, здатної реагувати на зміни зовнішнього середовища та забезпечувати безперервність розвитку.

Значущою методологічною імплікацією є трансформація підходів до програмно-цільового управління та оцінювання ефективності державної

політики. У межах циркулярної логіки розвитку традиційні показники економічної результативності доповнюються індикаторами ресурсної ефективності, екологічної стійкості та соціального впливу. Це дозволяє більш комплексно оцінювати результати реалізації політики відновлення та забезпечує зворотний зв'язок між стратегічними цілями і практичними результатами управлінських рішень. Запропонована методологія створює підґрунтя для формування системи моніторингу та оцінювання, орієнтованої на довгострокову ефективність [5].

Методологічні імплікації стосуються також інституційного забезпечення державної політики відновлення. Системний підхід і визначена ієрархія змін дозволяють ідентифікувати ключові інституційні вузли, які потребують модернізації для успішної реалізації політики. Це включає вдосконалення механізмів міжвідомчої координації, посилення спроможності органів публічної влади на регіональному та місцевому рівнях, а також розвиток інституційної підтримки циркулярних ініціатив. Такий підхід сприяє підвищенню керованості процесів відновлення та зниженню інституційних ризиків [5].

Окремої уваги заслуговують методологічні імплікації для залучення зацікавлених сторін до формування та реалізації державної політики. Принципи циркулярної економіки передбачають активну участь бізнесу, громад та громадських організацій у процесах відновлення. Запропонована методологія створює умови для інституціоналізації механізмів участі, підвищення прозорості управлінських рішень і формування довіри між суб'єктами публічного управління. Це, у свою чергу, підвищує легітимність державної політики та сприяє її ефективній реалізації [4].

Таким чином, методологічні імплікації, що впливають із системного дослідження модернізації механізмів публічного управління, мають комплексний характер і охоплюють усі етапи формування та реалізації державної політики відновлення України. Їх урахування створює наукове підґрунтя для переходу до цілісної, узгодженої та орієнтованої на принципи

циркулярної економіки моделі публічного управління, здатної забезпечити стійке відновлення економіки у тому числі аграрної та довгостроковий розвиток держави [1–3].

Висновки

У статті здійснено комплексне дослідження методологічних засад модернізації механізмів публічного управління України в умовах відновлення економіки на засадах циркулярності. Проведений аналіз підтвердив, що післявоєнне відновлення потребує не лише ресурсного забезпечення та інституційних змін, а передусім формування цілісної методології дослідження управлінських трансформацій, здатної відобразити їх системний і багаторівневий характер.

У ході дослідження обґрунтовано доцільність застосування системного підходу як базової методологічної основи аналізу модернізації механізмів публічного управління. Доведено, що саме системний підхід дозволяє розглядати публічне управління як відкриту ієрархічно структуровану систему, у межах якої управлінські зміни охоплюють нормативно-інституційний, організаційно-управлінський, процесний та інструментальний рівні й перебувають у тісному взаємозв'язку.

У статті встановлено, що концепція циркулярної економіки в умовах відновлення України набуває методологічного значення для модернізації публічного управління. Вона розглядається не лише як економічна модель, а як логіка формування управлінських рішень, орієнтована на ресурсну ефективність, екологічну відповідальність та довгострокову стійкість розвитку. Інтеграція принципів циркулярності у систему публічного управління розширює зміст управлінських механізмів і сприяє узгодженню економічних, соціальних та екологічних цілей державної політики.

Запропоновано методологію системного дослідження модернізації механізмів публічного управління України, яка поєднує філософський, загальнонауковий, спеціально-науковий та прикладний рівні аналізу. Така методологія забезпечує комплексне бачення управлінських трансформацій у

післявоєнний період, дозволяє ідентифікувати ключові напрями змін та створює наукове підґрунтя для подальших аналітичних і прикладних досліджень.

У межах дослідження сформовано ієрархію змін механізмів публічного управління в процесі відновлення економіки України на засадах циркулярності. Визначено, що послідовність нормативно-інституційних, організаційно-управлінських, процесних та інструментальних змін є необхідною умовою забезпечення узгодженості управлінських рішень і підвищення ефективності державної політики відновлення. Нелінійний характер взаємодії між рівнями ієрархії зумовлює потребу постійного коригування управлінських рішень з урахуванням результатів їх практичної реалізації.

Обґрунтовано, що запропонована методологія має важливі імплікації для формування та реалізації державної політики відновлення України. Її застосування сприяє переходу від фрагментарних управлінських рішень до системно-інтегрованої моделі публічного управління, посиленню координаційної ролі держави, удосконаленню стратегічного планування та впровадженню комплексних підходів до оцінювання результативності політики відновлення.

Практичне значення результатів дослідження полягає у можливості використання запропонованої методології в процесі розроблення стратегій і програм післявоєнного відновлення, удосконалення механізмів державного та муніципального управління, а також у науково-освітній діяльності. Перспективи подальших досліджень пов'язані з емпіричною верифікацією запропонованої методології, її адаптацією до регіонального рівня публічного управління та поглибленням аналізу інструментів реалізації принципів циркулярної економіки в практиці державної політики України.

Література

1. Ukraine Rapid Damage and Needs Assessment (RDNA3): February 2022 – December 2023. February 2024. World Bank Group; Government of Ukraine; European Commission; United Nations. URL: <https://ukraine.un.org/sites/default/files/2024-02/UA%20RDNA3%20report%20EN.pdf> (дата звернення: 16.01.2026).
2. Ukraine Facility Plan (Ukraine Plan) 2024–2027. Government of Ukraine. URL: <https://www.ukrainefacility.me.gov.ua/wp-content/uploads/2024/03/ukraine-facility-plan.pdf> (дата звернення: 16.01.2026).
3. Updated Ukraine Recovery and Reconstruction Needs Assessment. United Nations Development Programme (UNDP). 2024. URL: <https://www.undp.org/ukraine/publications/updated-ukraine-recovery-and-reconstruction-needs-assessment> (дата звернення: 16.01.2026).
4. Monitoring Progress towards a Resource-Efficient and Circular Economy. OECD. 2024. URL: https://www.oecd.org/content/dam/oecd/en/publications/reports/2024/06/monitoring-progress-towards-a-resource-efficient-and-circular-economy_f50297ce/3b644b83-en.pdf (дата звернення: 16.01.2026).
5. Guidelines for Measuring Circular Economy (ECE/CES/STAT/2023/5). United Nations Economic Commission for Europe (UNECE). 2024. URL: https://unece.org/sites/default/files/2024-02/ECECESSTAT20235_WEB.pdf (дата звернення: 16.01.2026).
6. Analysis of Ukraine's Post-War Recovery Plan Blueprint: Recommendations. EcoAction. 2022. URL: <https://en.ecoaction.org.ua/wp-content/uploads/2022/08/analysis-ua-post-war-plan-ecoaction-recommend.pdf> (дата звернення: 16.01.2026).
7. Тесленок І. М., Златьєв К. Ю. Роль публічного управління у становленні циркулярної економіки в Україні. Review of Transport Economics and Management. 2024. Iss. 12(28). DOI: <https://doi.org/10.15802/rtem2024/326604>. URL:

<https://pte.ust.edu.ua/article/download/326604/319480/765888> (дата звернення: 16.01.2026).

8. Салашенко Т. І., Самойленко В. С. Нормативно-правове забезпечення розбудови циркулярного підходу в Україні. *Бізнес Інформ*. 2024. № 10. С. 159–174. DOI: <https://doi.org/10.32983/2222-4459-2024-10-159-174>. URL: <https://oaji.net/pdf.html?n=2023%2F727-1739107021.pdf> (дата звернення: 16.01.2026).

9. Капранова Л. Г. Циркулярна економіка як стратегія розвитку економіки України у післявоєнний період. *Reporter of the Priazovskyi State Technical University. Section: Economic sciences*. 2024. Iss. 39. С. 115–127. DOI: [https://doi.org/10.31498/2225-6725.1\(39\).2024.314694](https://doi.org/10.31498/2225-6725.1(39).2024.314694). URL: https://journals.uran.ua/ves_pstu/article/view/314694/305570 (дата звернення: 16.01.2026).

10. Про управління відходами : Закон України від 20.06.2022 № 2320-IX // База даних «Законодавство України» / Верховна Рада України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/go/2320-20> (дата звернення: 16.01.2026).

References

1. World Bank Group; Government of Ukraine; European Commission; United Nations (2024), “Ukraine Rapid Damage and Needs Assessment (RDNA3): February 2022 – December 2023”, available at: <https://ukraine.un.org/sites/default/files/2024-02/UA%20RDNA3%20report%20EN.pdf> (Accessed 16 January 2026).

2. Government of Ukraine (2024), “Ukraine Facility Plan (Ukraine Plan) 2024–2027”, available at: <https://www.ukrainefacility.me.gov.ua/wp-content/uploads/2024/03/ukraine-facility-plan.pdf> (Accessed 16 January 2026).

3. United Nations Development Programme (UNDP) (2024), “Updated Ukraine Recovery and Reconstruction Needs Assessment”, available at: <https://www.undp.org/ukraine/publications/updated-ukraine-recovery-and-reconstruction-needs-assessment> (Accessed 16 January 2026).

4. OECD (2024), “Monitoring Progress towards a Resource-Efficient and Circular Economy”, available at: <https://www.oecd.org> (Accessed 16 January 2026).
5. United Nations Economic Commission for Europe (UNECE) (2024), “Guidelines for Measuring Circular Economy”, available at: <https://unece.org> (Accessed 16 January 2026).
6. EcoAction (2022), “Analysis of Ukraine’s Post-War Recovery Plan Blueprint: Recommendations”, available at: <https://en.ecoaction.org.ua> (Accessed 16 January 2026).
7. Teslenok, I.M. and Zlatyev, K.Yu. (2024), “The role of public governance in the development of the circular economy in Ukraine”, Review of Transport Economics and Management, vol. 12, no. 28, pp. 1–12, available at: <https://pte.ust.edu.ua/article/download/326604/319480/765888> (Accessed 16 January 2026).
8. Salashenko, T.I. and Samoilenko, V.S. (2024), “Regulatory and legal framework for the development of the circular approach in Ukraine”, Business Inform, vol. 10, pp. 159–174, available at: <https://oaji.net/pdf.html?n=2023%2F727-1739107021.pdf> (Accessed 16 January 2026).
9. Kapranova, L.H. (2024), “Circular economy as a strategy for Ukraine’s economic development in the post-war period”, Reporter of the Priazovskyi State Technical University. Section: Economic Sciences, vol. 39, pp. 115–127, available at: https://journals.uran.ua/ves_pstu/article/view/314694 (Accessed 16 January 2026).
10. The Verkhovna Rada of Ukraine (2022), The Law of Ukraine “On Waste Management”, available at: <https://zakon.rada.gov.ua/go/2320-20> (Accessed 16 January 2026).

Отримано редакцією журналу / Received: 23.01.26
Прорецензовано / Revised: 29.01.26
Схвалено до друку / Accepted: 19.02.26